

Velká Morava

- vznik v první třetině devátého st.
- *Moravia Magna*

Vznik

- Moravské knížectví, **Mojmír**
- Nitranské knížectví, **Pribina**
- křesťanství
- Mojmír pokřtěn v Pasově biskupem **Reginhardem**

833 Mojmír ovládl území Pribiny, t. j. Nitranské knížectví, vyhnal ho → základy VM

- informace máme od: **Konstantina Porfyrogennéta** – byzantský císař, vládl v 1. pol. 10. st.
- *Letopisy (anály) Fuldské*

Mojmír I. (833 – 846)

843 VERDUNSKÁ SMLOUVA, rozpad Franské říše, Frankové velkým nebezpečím

- uznává svrchovanost východofanského panovníka
- platil tribut, aby Frankové neútočili

Rastislav I. (846 – 870)

- nechce platit tribut, chce VM vymanit z franského vlivu
- vyhnal franské a bavorské duchovenstvo (protože šíří v latině)

(861) obrací se na papeže **Mikuláše I.**, jestli by mu neposlal nějaké duchovenstvo, odmítá

(863) obrací se na **Michala III.**, ten mu pošle **Konstantina** (vystudoval teologii, filozofii, literaturu) a **Metoděje** (právníké vzdělání), pochází ze Soluně

Bratři ze Soluně

- vytvořili *hlaholici*, přeložení částí bible, mluví staroslověnsky
- *Proglas* = předzpěv k Evangelium, Kyjevské listy
- *Zákon sudnyj ljudem*
- zakládají církevní školy
- přinesení ostatků sv. Klimenta
- jejich působení trnem v oku tzv. *trojjazyčníkům* (lidé vedoucí bohoslužby v latině, řečtině a hebrejštině), kteří na ně útočí → vydají se do Říma

867 Řím, staroslověnština potvrzena jako plnoprávný bohoslužebný jazyk (Hadrián II.)

(869) Konstantin – Cyril umírá

- na Moravu se vrací jen Metoděj, který byl potvrzen Moravsko-panonským arcibiskupem

880 bula *Industria tuae* opět potvrzuje platnost staroslověnštiny

Svatopluk (871 – 894)

- Rastislavův synovec
 - skončil ve vězení, na jeho místo dosazení Vilém a Englišalk
 - oni požádali Svatopluka, aby jim pomohl v bojích, ten však přeběhl k Moravanům, porazili a vyhnali Franky
- (874) FORCHEIMSKÝ MÍR, Svatopluk slibuje, že bude odvádět mírový tribut Frankům, za odměnu získá nezávislost
- v této době se vrací Metoděj, překlad bible do staroslověnštiny, později zničeno
- (883) křest Bořivoje a Ludmily
- nitranský biskup **Wiching** chce na VM latinské bohoslužby
 - maximální územní rozsah: Čechy, Morava, Lužice, Slezsko, Krakovsko, Panonie
- (885) smrt Metoděje, jejich žáci vyhnáni do Bulharska, na jeho místo latinští kazatelé

Mojmír II. (894 – 906)

- období vnitřních rozkladů, útoky z Východofranské říše, odtrhnutí Čech od VM
- 906/7 vpád Maďarů → konec VM

Kultura

- *hradiště* – centra řemesla, obchodu (Staré město u Uherského Hradiště, Valy u Mikulčic, Děvín, ...)
- řemeslo, šperkařství, křesťané → kostrové hroby
- architektura: dlouhé kostely (Kopčany – kostel sv. Markéty), baziliky, rotundy
- *gombíky* = knoflíky
- hrnčířský kruh
- směnný obchod, později první platidla *platýnky*, kůže, hřívny železa